

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

§. 5. De Mediis ad Theologiam Positivam addiscendam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

§. V.

De Mediis ad Theologiam positivam addiscendam.

Duplicis generis media plerumque præscribuntur ab Interpretibus S. Scripturæ ad hanc scientiam addiscendam, naturalia scilicet, & supernaturalia, quæ proin utraque breviter hoc loco referuntur.

Inter naturalia primum Alphonsus Salmeron proleg. 17. numerat humanas Disciplinas; tum quia S. Scriptura ita attemperata est, ut, sicut Tinctores, priusquam perfectum colorem purpuræ panno inducunt, prius alium inferiorem præmittunt, super quo aptius imprimatur color perfectus, ita disciplinæ humanæ ante divinam scientiam præmittantur; tum quia S. Scripturæ splendor magis apparet, si juxta cogitationes mortalium timidæ, & incertas providentias ponatur; tum quia denique conducunt ad magis resistendum Hæreticis paralogizantibus, & Dæmonibus tentantibus, & scrupulos contra fidem ingerentibus.

Secundum medium naturale merito *Historia* creditur à S. Aug. l. 2. de doctr. Christiana c. 28. quia, quidquid de ordine temporum transactorum ea indicat, plurimum nos adjuvat ad sacros libros intelligendos, etiamsi præter Ecclesiam puerili eruditione discantur, uti S. Pater fufius l. c. per exempla demonstrat.

Tertium est *Linguarum Trium principalium Hebræa scilicet, Græca, & Latina cognitio*; nam si earum phrasæ & idiomata bene cognoscantur, magnum lumen studiosis scripturarum lectoribus ingerunt, non solum ad ambiguitatem nominum tollendam, & corruptorum textuum emendationem, similitudinumque & ænigmatum perceptionem; verum etiam ad sensus mysticos & spirituales suavius accommodandos, & stabiliendos, ut loquitur Salmeron proleg. 9. can. 13.

Quartum est *assiduitas lectionis*; quia ut Isidorus l. 1. de summo bono ait, quanto quisque magis assiduus fuerit in sacris eloquiis, tanto ex eis uberiorem intelligentiam capit. Et, ut S. Augustinus l. 2. de doctr. Christ. c. 9. ait, prima ob-

serva-

servatio est nôsse libros istos, etsi nondum ad intellectum legendo tamen, vel mandare memoriæ, vel omnino incognitos non habere.

MEMBRUM II.

De mediis supernaturalibus.

Primum inter hæc meritò censetur *animi puritas*: nam ut sapienter Cassianus. Coll. 14. c. 14. advertit, impossibile est, immundam animam, quantalibet desudaverit lectio instantiâ, adipisci scientiam spiritualem; nemo enim in fatidum atque corruptum, unguentum aliquod nobis aut mel optimum, aut pretiosi quidquam liquoris infundit. Hinc & S. Gregorius Theologus in carmine de vitiis canit:

Quam soli cernere possunt,

Qui bene purgârunt generosæ lumina mentis.

Secundum medium est *pax animi*: nam sicut in aqua turbidis atque agitatibus perturbata apparent omnia confusa, quæ eadem in immotis clarè atque distinctè conspiciuntur; sic animus omni vacans perturbatione, cum omnes, tum sacrarum literarum arcana mysteria planè percipit, qui tamen à passionibus agitatus & commotus quidquam intelligit.

Tertium est *Oratio*, cum enim hæc scientia sit liberatus, inquit Origenes hom. 12. in Exod. orandus est DEUS, ut ipsum aperire dignetur illius ope, qui clavem Domini habet, quisque aperit, & nemo claudit; claudit, & nemo aperit. Hinc & S. Jacobus ait, *si quis vestrum indiget sapientia, postulet à DEO*, & confirmans id ipsum Hugo l. de sacramentis, ad S. Scripturam, inquit, cognitionem opus est intimæ affectionis: *punctione potius, quàm profunda investigatione; suspirio quàm argumentis; crebris gemitibus, quàm argumentationibus; lachrymis quàm sententiis; oratione, quàm lætitiis; gratiâ lachrymarum, quàm scientiâ literarum; celestium virtutum contemplatione, quàm terrestrium occupatione.*

Quartum est *Humilitas ac animi demissio*: hic enim maximè locum habet illud Christi Matt. 11. *Confitebor tibi Pater, Domine cæli & terræ, quia abscondisti hæc à Sapientibus*

bus, & revelasti ea parvulis. Unde meritò S. Augustinus epist. 56. Non aliam, inquit, ad capeſſendam & obtinendam veritatem tibi viam munias, quàm quæ munita eſt ab illo, qui greſſuum noſtrorum tanquam DEVS videt infirmitatem. Ea eſt autem prima humilitas, ſecunda humilitas, & tertia humilitas. Et quoties interrogares, hoc dicerem.

Quintum Fides firmiſſima non immeritò exiſtimatur; nam, ut rectè S. Augustinus in Pl. 118. dixit, qui diligit legem DEI, etiam quod in ea non intelligit, honorat; & quod ei ſonare videtur abſurdè, ſe potius non intelligere; & aliquid magnum latere ibi iudicat.

§. VI.

De modo ſolido & facili ſtudenti Theologiae Poſitivæ.

Varii à variis aſſignantur modi Theologiae poſitivæ cum fructu ſtudenti; ex quibus tamen meo iudicio optimus videtur, quem S. Bonaventura S. 19. in Hexameron aſſignat, ubi ait, hunc modum debere habere quatuor conditiones, ſcilicet Ordinem, Aſſiduitatem, Complacentiam, & Comenſurationem.

Ordo requirit, ut, ſicut Pueri primò addiſcunt A, B, C, & poſtea ſyllabicare, & poſtea legere, & poſtea quid pars ſignificet; ſimiliter & in S. Scriptura primò aliquis ſæpe ſtudere debet in textu, & ipſum habere in promptu, deinde intelligere, quid dicitur per nomen, non ſicut Judæus, qui ſemper tendit ad literalem ſenſum. Tota ſcriptura eſt quaſi una cithara. Et ſicuti chorda per ſe non facit harmoniam, ſed cum aliis, ſimiliter unus ſcripturæ locus dependet ab alio, primò unum locum reſpiciunt mille loca.

Ad hanc autem intelligentiam non poteſt Homo pervenire per ſe, ſed per alios, quibus DEUS revelavit; oportet ergo recurrere ad Originalia Sanctorum, id eſt, ad Interpretes ſacros, præcipuè SS. Patres, qui præ cæteris excelluerunt in vero ſcripturæ ſenſu explicando, eò quòd ob majorem itæ ſanctitatem majus quoque à DEO lumen acceperint ad intimos S. Scripturæ ſenſus penetrandos.

Aſſiduitas in eo conſiſtit, ut & frequenter legamus, &

con-